

opfylde et bestemt givet Løfte, og dersom den ærede Minister dengang var gaaet til at ordne Sagen administrativt uden videre Forhandling eller Debat, saa er jeg overbevist om, at det ikke vilde have mødt nogen Modsigelse. Administrativt og administrativt viser sig imidlertid nu at være to forskjellige Ting; vi have hidtil antaget, at det var en administrativ Ordning, naar en Minister i Kraft af sin Myndighed ved en Skrivelse eller et Cirkulære til Vedkommende tilkjendegav, at det og det skulde finde Sted for Fremtiden; men der har virkelig ikke ved denne Leilighed været tænkt paa „administrativt“ i den Forstand, at Sagen skulde ordnes ved kongelig Anordning. En saadan fremtræder i en ganske anderledes høitidelig Form, den hele Anordning slaaes dermed ganske anderledes fast end ved et ministerielt Cirkulære, og det viser sig ogsaa klart i dette Tilfælde, hvilken uhyre Forffjel der er imellem disse to Ting, idet Ministeren, dersom den administrative Ordning kun havde været grundet paa et Cirkulære fra ham selv, ikke vilde kunne sige, at han ikke kunde gaae ind paa Loven, fordi Sagen var ordnet administrativt; han har nu faaet den ordnet ved en kongelig Anordning; derfor siger han, at han ikke kan gaae ind paa en Lov om dette Forhold, og vi see saaledes, hvilken Forffjel der er imellem at ordne en Sag administrativt ved en kongelig Anordning eller ved et ministerielt Cirkulære. Naar Rigsdagen har ønsket, at Sagen skulde ordnes administrativt, saa har det været forstaaet saaledes, at vedkommende Minister, naar han ansaae sig bemyndiget dertil, skulde ordne den ligeoverfor vedkommende Præster; men Rigsdagen har aldrig erkjendt, at denne Sag burde ordnes administrativt fremfor ved Lov, eller at den administrative Ordning skulde stee i den høitidelige Form af en kongelig Anordning. Den ærede Minister har talt om, at Rigsdagen skulde være en Synode, men jeg veed ikke, hvor han søger Hjemmel derfor; i Grundloven findes ikke Noget derom, thi den siger, at den lovgivende Magt er hos Kongen og Rigsdagen i Forening, og jeg kjender ikke nogen anden Bestemmelse, der har tillagt Rigsdagen Egenstaaelse af Synode. Det er nu oplyst, at den ærede Minister siden sidste Session

har søgt at faae Erklæringer over denne Sag fra vedkommende Biskopper, og den ærede foregaaende Taler har allerede omtalt, at Ministeren, ved at forelægge Sagen for dem, har erklæret, at han for sit Vedkommende kunde gaae hvilken af de to Veie, det skulde være. Et agtværdigt Medlem af Geistligheden, der dog ikke er Biskop, har erklæret, at hans Grund til at tilraade, at Ordningen skulde stee gennem kongelig Anordning, var den, at man skulde være sunde som Slang; Biskopperne have sagt: Skulle vi have en Ordning, saa lad os faae den ved en kongelig Anordning, og nu siger Ministeren: Naar de vilde have en kongelig Anordning, saa giver jeg dem en saadan, og jeg tilraader da Kongen at anvende sit Veto paa enhver Lov, der gaaer i denne Retning, thi nu er Sagen ordnet ved kongelig Anordning. Den ærede Minister kan ikke forvente os, der stadig følge den kirkelige Udvikling her i Landet, siden Grundloven blev givet, i, at vi føle Engsteligthed for den Fremtid, der berebes vort Fædreland ved den uforsigtige Forskjellighed, for ikke at sige Modsetning, som mere og mere viser sig mellem Landets lovgivende Magt og Landets Geistlighed; det er et meget foruroligende Forhold, og det maa medføre, at Rigsdagen maa være agtpaaagivende ved ethvert Skridt, den gjør i denne Retning. Jeg skal bemærke, at Ministeren, idet han har meddeelt Udvalget Biskoppernes Erklæringer, tillige har udtalt, at de være meddeelte i Fortrolighed, at vi vel maatte see dem, men at Ingen maatte benytte Noget af, hvad de indeholdt, enten paa Rigsdagen eller noget andet Sted, og jeg har derfor med velberaad Hi ikke villet see dem, thi jeg vil ikke see Noget, som jeg kun maa vide hos mig selv uden at maatte bruge det eller omtale det til noget Menneffe udenfor mig selv. Man seer altsaa, at medens vore Forhandlinger her paa Rigsdagen foreligge, saa at baade Geistlige og Verdslige kunne see dem til det mindste Ord, ere paa den anden Side de Erklæringer, som Regjeringen faaer fra disse Vedkommende, af den Natur, at det vel naadigst tillades Rigsdagens Medlemmer at see dem, men de maa ikke omtale til noget Menneffe, hvad der staaer deri. Jeg vil spørge, om det er en Stilling